

GIHF- Gästrike Idrottens Historiska Förening

Nr 1 april 1995 - Sandstensvägen 13, 802 62 Gävle

— Redaktör och ansvarig utgivare: Kaj Annebrant, Sandviken —

Vi fyller fem år

14 maj blir

Gästrikeidrottens Historiska Förening 5 år.

■ Och vi i GHIF får ett allt starkare gensvar ute bland allmänheten och i kommunerna, inte minst i Sandviken – vårt starkaste fäste.

Smedsgården, Sandviken

■ Sigge Kihlström berättade om Sandvikens AIK. Kjell Brodin presenterade Sandvikens skyttegille, 102 år. I avslutning till det visade Folke Axelsson vapen.

En intervju med Valter Nyström, Sandvikens GK:s 1:e svenske mästare 1947, kompletterades med personliga minnen om SGK av Bruno Moström och Sigge Kihlström.

Bruno Moström, Mr STK, hade samlat äldre medlemmar i Sandvikens tennisklubb och fick fram en del bilder ur föreningens 83-åriga historia.

Lars Holmberg, mångårig ordförande i Sandvikens SS, berättade om segelsällskapet och fick hjälp av flera minnesgoda äldre medlemmar. Den äldste 91 år.

Bertil "Dansködaren" Ericsson, fyra mål mot Danmark i Idrottsparken i Köpenhamn 1934, svarade dock för pärlan genom sitt personliga och engagerande program om SIF, 21 allsvenska säsonger i fotboll.

GIHF har köpt två uppsättningar av programmen.

Bågskyttar firade 60 år

■ 26 november överräcktes GIHF:s diplom till Sandvikens bågskjutningsklubb, som fyllde 60 år. Föreningen från 1934 är näst äldst av landets specialklubbar i grenen.

Ordförande var Nils J Gille och i hans bolag, Seefab, tillverkades Sveriges första stålbåge. Gunnar Källström blev klubbens förste svenske mästare 1938.

Årsunda IF 75 år

■ Vårt diplom har senare överlämnats till Årsunda IF, som firade sitt 75-årsjubileum 4 februari i år. Redaktör Per Elfström var då klar med Profiler och prestationer i sin förenings historia.

Per Elfström höll också i ett idrottscafé, där vår Helge Rask medverkade och presenterade GIHF. Orienteringsminnen med Lasse Larsson, Albert Ekström, Ingvar Wikstrand fanns med i programmet.

Men också fotbollsminnen med Helge Fänjemo och Lars-Tony Hedström. I skidminnen presenterades två världsmästare, Bo Larsson och Anders Björkman, samt nu aktive Mathias Danielsson.

Mathias är bäste gästrik i Vasaloppet senaste åren.

Årsundas bästa genom tiderna

ÅIF:s tio-i-topp i individuella grenar är:

1. Anders Björkman
2. Viktor Wikstrand
3. Bo Larsson
4. Fredrik Wikstrand
5. Lars Sundlöf
6. Elis Åberg
7. Johan Björkman
8. Roland Andersson
9. Anders Larsson
10. Lena Bernhardsson

Viktor Wikstrand blev svensk mästare i orientering 1943. Fredrik, äldst i en syskonskara på sex, var landslagsman mot Norge 1939 och vann 1946 RM i långdistansorientering med brodern Viktor som tvåa.

Årsunda IF fick klart med bröderna Wikstrands pris-samling i idrottspaviljongen till 75-årsjubiléet.

Grattis Guld-Henry!

■ Vi gratulerar i efterhand Henry Eriksson, 75 år. Han är Sveriges ende OS-guldvinnare i slätlöpning, vann 1.500 m 1948 i London på 3.49,8.

1946 tog han EM-silver på 3.48,2 och vann SM 1948.

Henry hade även del i Gefle IF:s fyra världsrekord på 4 x 1.500 m och 4 x en engelsk mil. Blev senare en mycket uppskattad ledare i Gefle IF.

Ännu en 75-åring

■ Gestrike-Hammarby IF fyller 75 år i år och föreningens historia kommer att ingå i en bok om samhället, som är färdig i slutet av det här året.

Den första idrottsförening i brukssamhället var dock Hammarby skytteförening, som bildades 11 maj 1899. En andra idrottsförening tillkom 1904, Hammarby IK. 1906 ersattes den av Hammarby IF.

På vintern 1907 ordnades en skidtävling med längdåkning och backhoppning i Bruksparken. Men fotboll har allt sen starten för GHIF varit den viktigaste grenen i Hammarby.

Kurt Andersson är den mest kände spelaren, främst genom sina allsvenska år i Sandvikens IF och en B-landskamp.

Idrott i Gysinge herrgård

■ Lennart Andersson har med hjälp av gästa Sandin ställt i ordning en mindre utställning om Gysinge GoIF, 1922, hos biblioteket i Gysinge.

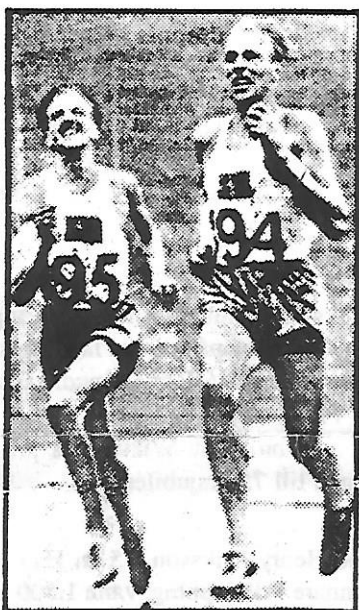
En prissamling efter Julius Fornstedt ingår.

Verksamhetsåret i bilder

Sveriges näst äldsta bågskytteklubb, den i Sandviken, fyllde 60 år i november. Här ses dagens stjärnor, Karin och Mikael Larsson, tillsammans med nordiska och svenska mästare på 1950-talet, Barbro Sjödin Eriksson. T.v.

Tre välmeriterade ÅIF:are. Lars-Tony Hedström, fotboll, Ingvar Wikstrand, skidbudkavle och Anders Björkman skidorientering, intervjuades på 75-årsjubilerande Årsunda IF:s idrottskafé 4 februari. Nedan.

Två svenskar i en hård upplöppskamp. Men favoriten Lennart Strand (tv) får ge sig för Henry Eriksson, som tar guld på 1.500.

Idrottsutställning. Gysinge Golf har en ärorik historia med början 1922 och fram till 1956. Brottstycken kan nu ses i Dragonen intill Gysinge herrgård. Edvin Lindqvist, 81 år, Sune Åberg, 76 år och Sven-Olof Sundin hoppas att den lilla utställningen kan utvidgas med tiden.

Edvard Persson, Storviks IF, blev Svensk skidmästare på 60 km i Örnsköldsvik 1916 och fick skidlöparmärket nr 1 i guld. Svenska idrottshistoriska föreningen, SVIF, har givit ut ett vykort med Gestriklands skidkung på 1910-talet.

Gästrikar i Djurgården

■ Gästrikeidrottsmän har också gjort lycka i föreningar utanför distriktet. Evan Pettersson, fotbollsspelare och bowlare, Sigge Parling, som kom från Sandvikens AIK 1949 och blev VM-spelare 1958 och Olle Lill-Lappen Hellström är tre gästrikeäss i Djurgårdsleken.

Ett fjärde är Carl-Göran Lill-Stöveln Öberg.

Ett 35-årsjubileum

■ Österfärnebo vann motionskampanjen Sport-60. Nästan alla 2.300 i kommunen såg till att det blev final mot Äppelbo och Smögen.

I den avgörande trekampen mellan Norrlands, Svealands och Götalands bästa kommun segrade Österfärnebo med en minut till godo på Smögen.

Och Gerhard Gustavsson, 27 år, fick ta emot Kungakannan ur prinsessan Birgittas hand. Hans 44 lagkamrater gladdes och nu – 35 år senare – känns det rätt att fira segern.

En festkommitté med Lennart Larsson, Sven Johansson, Bo Eriksson, Gerhard Gustavsson och Per-Arne Johansson är i arbete.

Och Erik Elmsäter, generalsekreterare för Sport-60 har bjudits in för att förgylla festen i Koversta gammalgård lördag 10 juni.

Festkommittén hoppas på gäster från Smögen och Äppelbo.

Vi behöver hjälp

■ Vi har en fin videoutrustning i Gävle och en bandspelare i Sandviken. Men vi behöver medarbetare som rycker in och hjälper oss att fotografera och intervjuar aktiva, ledare, funktionärer som har något att berätta om gamla tider.

Vi söker också efter några som kan redigera film.

Gästrikeidrotten före 1950

■ Arbetet med Gästrikeidrotten före 1950 pågår för fullt.

Bruno Moström har skrivit tennisens historia. Lennart Åkerlund om Järbos idrott.

Kaj Annebrant har i stort ett bra material till de olika kommundelarnas idrottshistoria i Sandviken. Undantaget är Åshammars IK, som hade duktiga skidåkare på 1920-talet.

Birger Eklund, sammankallande i vårt redaktionsråd, ber författarna tänka på lämpliga fotografier som förstärker innehållet.

Forts nästa sida!

Referat av "Ricken" Johanssons friåkning vid den första Olympiska vinteridrotten — OS i London 1908.

■ Siste åkare var "Ricken" Johansson som kom att leverera kvällens överraskning och bästa prestation:

"Så ropas hans namn ut: Mr Johansson, Sweden! Han står vid etthörn af banan. Musiken spelar upp en entusiasmerande Sousamarch. Det är 'Under stjärnbaneret'.

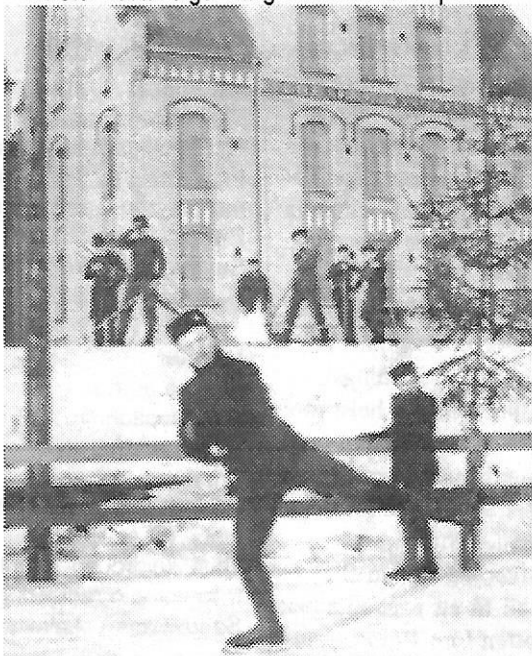
När trumvirfverln smattrar, sätter han ut öfver banan, snabbt som en pil. Denne undersätsige, ljuse nordbo äger ett mångfrestande mod, för hvilket ingen fara finnes, och en energi som ej vet af svårigheter. Hvarje hans rörelse är ett vågspel, hvarje glid ett konststycke. För var minut, som synes tilländagången, gör han ett mästerverk, som väcker lika kraftiga applåder som de bästa af hans medtäflare fått efter slutad uppvisning.

Hans kanske bästa konststycke var korkskrufven. Han stod alldeles stilla. Så började han sakta vrida sig omkring sig själf. Rörelsen blef snabbare och snabbare, som ville den pointera musikens utdragna trumhvirfvel. När den nått höjdpunkten af hastighet, såg man blott rörelsen och kunde ej urskilja mannen. Då sänkte han sig ned till sittande ställning under det att farten aftog. Men när den nästan afstannat, ökades den igen, blef snabbare, snabbare, under det han höjde sig. När den åter nått höjdpunkten – afbröts den plötsligt och han stod på skridskospetsarna med händerna uppåträckta. – Det blef en våldsam ovation.

Konststycket tog en hel minut.

Andra och tredje minuten ritade han i snabb fart stora, beundransvärdt konstrika mönster. Man fick den uppfattningen, att skillnaden och öfvergång mellan inner- och yterskär, bakåt- och framåtskär, snabbhet och stillhet för honom voro upphäfda. Publiken var idel öga, medtäflarna stoda orörliga och följde hans rörelser, till och med ett par af prisdomarna syntes gömma sig. De sågo förundrade ut och glömde anteckna.

Fotot nedan utgör bakgrunden till vårt diplom.

Resultat: Konståkning, herrar

			Summa	Total	Poäng	Poäng
			plats	poäng	figuråkn	friåkn
1.	Ulrich Salchow	SVE	7	1.886,5	1.172,5	714,0
2.	Richard Johansson	SVE	10	1.826,0	1.070,0	756,0
3.	Per Thorén	SVE	14	1.787,0	1.094,0	693,0
4.	Johan Keiler Grieg	STB	19	1.554,5	938,5	616,0
5.	Albert March	STB	29	1.160,0	761,0	399,0
6.	Irving Brokaw	USA	30	1.201,0	718,0	483,0

Tredje minuten var slut. Hr Johansson hvilade i sakta glidande skär. Så ropas: en half minut!. – Johansson står vid andra ändan af banan. Han böjer sig sakta framåt med knutna händer. Han ger fart med tåspetsarna och börjar en löpning i rät linje öfver banan. Det är omöjligt att beskrifva rörelsen efter att blott ha följt den en half minut. Det var hela Sousamarschens knutna energi, hela dess medryckande entusiasm. Det växte ett underkufvad mummel bland publiken. En prisdomare tappade sin anteckningsbok. – Man såg blott skridskornas isande stålblänkingar och kroppens mångskiftande fram- och bakåtgående afstannade och accelererande rörelse. Mummlet växte, starkare, högljuddare. Nu nådde han målet, nu ropas minuten slut, nu afbröt trumslaget den jublande segermarschen. – Då var spänningen slut. Då började ovationen. Det var inte blott applåder, det var stampningar och rop och skratt och hurrande!" Johansson friåkning fick den högsta domarpoängen. Han passerade Thorén klart men avståndet till Salchow var alltför stort att ta in.

Och ta reda på och kontrollera årtal och namn!

Om någon skrivare är tveksam, ta kontakt med Birger E, Kaj Annebrant, Sandviken, eller Bert Johansson, Ockelbo. Det begränsade utrymmet i boken kräver en stram disposition och tankemöda. Vi vill ju ha många bilder i boken.

GIHF:s styrelse hoppas att boken stimulerar till vidare studier om ledare, aktiva, föreningar, grenar, arenor i idrottsdistriktet.

Jubilerande föreningar 1995

Högbo GIF	60 år	17/3
G/Hammarby	75 år	6/4
GIHF	5 år	14/5
IK Hüge, Gävle	75 år	3/8
IK Sport, Hofors	60 år	24/11
BK Loke	60 år	2/12

Tips om idrottsutställningar

■ Vasaloppets hus i Mora med Vasaloppsutställning är öppen året om. 1 september – 14 maj. Måndag-söndag kl. 11-17.

I Riksskidstadion Lugnet finns Dalarnas idrottmuseum. Där finns dels en basutställning Dalaidrottens historia dels ett par specialutställningar om VM på skidor 1993.

Måndag-fredag kl 10-16, lördagar kl 10-14.

Vårt årsmöte 26 april

■ Gästrikeidrottens Historiska Förening har årsmöte i Högbo AIK:s klubblokal, Odengatan 31 i Sandviken onsdag 26 april kl 19.

Idrottskafé i Bomhus 4 maj

■ 4 maj ordnas ett idrottscafé i Bomhus hembygdsgård med veteraner från IK Hüge. En av dem är Leif Lindquist som blev bomhusklubbens förste och ännu ende Stor Grabb.

Bandyn kom till Hüge, när Bomhus IK och Kastets IF slogs ihop 1927, 1939 och 1940 blev Hüge svenska bandymästare.

Det och mycket annat berättar Leif och andra om.

40-talets bandy, 50-talets ishockey och 60-talets bandy blir teman under idrottskvällen i Bomhus. Men det talas även friidrottsminnen.

4 maj kl 18.30, vi ses i Bomhus!

VM i Gästrikland

■ VM i fotboll 1958 omfattade bland andra två matcher på Jernvallen i Sandviken, där Ungern hade "hemmaarena". I matchen mot Wales blev det 1-1. John Charles nickade in Wales reducering inför drygt 17.000 åskådare.

13.310 personer såg sen Ungern besegra Mexiko med 4-0.

Tolv städer delade på de 32 VM-matcherna.

VM i år

■ Gävle är med och arrangerar VM i ishockey 23 april-1 maj och dessutom VM i fotboll för damer 5-18 juni.

I ishockey-VM:s grupp i Gävle spelar Kanada, Ryssland, Schweiz, Tyskland, Frankrike och Italien 15 matcher i Gavlerinken mellan 23 april och 1 maj.

Ryssland-Kanada spelas 30 april kl 18.

Numrerade platser kostar 250 kr, onummerade 200 kr.

Kassörens ruta:

1994 blev verkligen ett glädjens år för kassaförvaltaren. Vi fick ett rejält överskott i vårt årsbokslut men vad än bättre är — vi lyckades värva 25 nya medlemmar.

Det bästa av allt är ändå det faktum att alla våra 133 medlemmar och två föreningar har betalt årsavgiften för 1994. Vi behöver för första gången varken påminna eller stryka någon på grund av bristande betalning. Otroligt, men sant!

Årsmötet 1994 bestämde att årsavgiften för 1995 ska vara oförändrat 50 kronor. Sju medlemmar har redan betalt 195 års avgift. Övriga får nu ett inbetalningskort.

Jag tackar på förhand för er vilja att betala, helst före 30 april.

Mitt upprop i vårt senaste medlemsblad om titeln Årets medlemsvärare fortsätter. Lennart Klangen Andersson är särklassig med 17 medlemmar.

Utan sanktion från styrelsen lovar jag att den eller de som värva flest medlemmar skall få ett eget tillägnat exemplar av boken Gästrikeidrotten före 1950.

Du som läser detta har säkert någon i vänkretsen som platsar i vår förening. För att hålla koll på vem/vilka som hjälper oss att värva, ombeds ni att ringa eller skriva till mig, så lovar jag att sända underlag för medlemskap till respektive samt föra protokoll över värvarligan.

Ring 026-61 48 17 eller skriv till:

Sten Birger Larsson, Gröneborgsgatan 65, 802 64 Gävle.

Lycka till!

Förslag till budget

Inkomster

Medlemsavgifter, 130 medl. x 50:-	6.500
Arrangemang, idrottscaféer mm	500
Försäljning av video mm	
Anslag från Gästr. ldr.förb.	5.000
Räntor	1.500
Sandv. Lokalfören.	5.000
Summa inkomster	18.500

Utgifter

Porto o adm.	1.000
Medlemstidning	2.500
Resor, konferenser	4.000
Årsmöte	500
Arrangemang, idrottscaféer mm	1.500
Inköp av material	1.000
Gästrikeidrotten före 1950	2.000
Inspelning o redigering av video	1.500
Sandvikens Lokalavdelning	10.000
Summa utgifter	24.000

Anmärkning:

Av årets ingående kapitalbehållning 38.819:82 utgör 15.800:- kvarvarande anslag från Gästrikefonden som inte bör användas för löpande verksamhet.

Verksamhetsberättelsen

1995

Styrelsen har haft följande sammansättning: Helge Rask, ordförande, Folke Sundmark, vice ordförande, Birger Eklund, sekreterare, Kaj Annebrant, Bert Johansson och Lars Wickströmsamt adjungerade ledamöterna Jan Hovdebo, Gästriklands Idrottsförbund och Barbro Eriksson, Folkrörelsearkivet.

Styrelsen har haft sju protokollförda sammanträden under året. 133 enskilda och två föreningar är medlemmar i GIHF. Medlemsantalet har ökat med 19 under 1994.

Arbetet med boken Gästrikheidrotten före 1950 har bedrivits i hela landskapet. Många enskilda personer har lagt ner ett stort och värdefullt arbete på att dokumentera äldre idrottshistoria, Gästriklands kulturhistoriska förening är samarbetspartner vid utgivningen, men det är ännu i mars 1995 oklart när boken kan ges ut.

Många föreningar firade jubileum under året. Ockelbo IF och Hedesunda IF 90 år, Hofors AIF 70 år, Sandvikens Bågskjutningsklubb 60 år och Jäderfors SK 50 år.

Dessa föreningar har fått eller får vårt nya diplom.

Idrottskämpen, ledaren och administratören Helmer Nygren, 90 år, har i anslutning till en intervju fått ett hedersdiplom.

I Ockelbo visades under sommaren en heltäckande utställning av lokal idrottshistoria. Ockelbo

IF gav också i samband med sitt jubileum ut en tre timmar lång video med ett mångsidigt, intressant och dokumentärt innehåll.

Heder åt Bert Johansson och Lennart Backhouse.

I Sandviken bildades en lokalavdelning med Kaj Annebrant, som sammankallande, Bruno Moström och Lennart Andersson.

Utställningen "Så började det" visades i bruksmuséet Smedsgården september-december. Sandvikens sex äldsta föreningar presenterade sig med egna program. Avsnitt spelades in på video av Sandvikens Television och visades i lokal-TV.

Drygt 500 personer besökte "Så började det".

Lokalavdelningen sköter även om utställningarna i Jernvallens publikingång med stöd av pengar från Sandvikens idrottsråd, Sandvik AB och Göranssonsska fonden.

Årsmötet hölls 26 april i Gävle hos Gamla Gifare med Anders Eriksson som ansvarig. Han hade samlat veteraner som berättade idrottsminnen från de stora åren.

Gästriklands idrottsförbund har bidragit med 5.000 kronor till vår verksamhet utöver servicen i samband med sammanträden och programutskick.

Styrelsen var väl representerat vid en idrotts-historisk konferens i Falun 18-19 oktober. Leif Westberg, Gävle, har adjungerats till styrelsen för att ha ansvar för föreningens video- och ljud-inspelningar.

Styrelsen

EKONOMISK REDOGÖRELSE

FÖR PERIODEN 1994-01-01--12-31.

INGÅENDE BALANSKONTO

TILLGÅNGAR

Girokonto, Sparbanken Sverige	28 727:18
Video-och bandspelarutrustning	0:--
	<u>28 727:18</u>

SKULDER

Bankkonto, tillgångar över skulder	<u>28 727:18</u>
------------------------------------	------------------

VINST- OCH FÖRLUSTKONTO

INKOMSTER

		BUDGET
Medlemsavgifter	6 150:--	4 500:--
Anslag Gästrikl. Idrottsförb.	5 000:--	5 000:--
Arrangemang, idrottscaféer mm	0:--	1 000:--
Videoförsäljning	0:--	500:--
Räntor	1 128:44	1 200:--
Anslag Sandvikens lokalförening	<u>13 200:--</u>	<u>0:--</u>
	<u>25 478:44</u>	<u>12 200:--</u>

UTGIFTER

Medlemsavgifter	1 100:--	0:--
Porto, administration	454:50	1 000:--
Medlemsblad	2 131:--	2 000:--
Resor, konferenser	4 166:70	4 000:--
Årsmöte	1 105:--	1 000:--
Inköp av material	1 005:--	500:--
Gästrikeidrotten före 1950	68:90	2 000:--
Videoinspelning	538:--	2 000:--
Sandvikens lokalförening	<u>4 816:70</u>	<u>0:--</u>
	<u>15 385:80</u>	<u>15 500:--</u>
Årets överskott	10 092:64	
	<u>25 478:44</u>	

UTGÅENDE BALANSKONTO

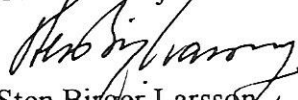
TILLGÅNGAR

Föreningskonto, Sparbanken Sverige	37 084:91
Postgirokonto	1 734:91
Video- och bandspelarutrustning	0:--
	<u>38 819:82</u>

SKULDER

Bank- och girokonto, tillgångar över skulder	<u>38 819:82</u>
--	------------------

Gävle den 9 januari 1995

Sten Birger Larsson
kassaförvaltare

Årsmöte med Gästrikedrottens Historiska Förening

Dag: Onsdagen den 26 april 1995
Tid: Kl. 19.00
Plats: HAIK:s klubblokal, Odengatan 31, Sandviken

Dagordning:

1. Mötets öppnande.
2. Upprop
3. a. Val av ordförande för mötet.
b. Val av sekreterare för mötet.
4. Val av en justeringsman att jämte ordförande justera protokollet.
5. Fråga om stadgeenlig kallelse.
6. Styrelsens verksamhetsberättelse.
7. Revisionsberättelse.
8. Fråga om ansvarsfrihet för styrelsen.
9. Fastställande av årsavgift för 1995.
10. Styrelsens förslag till verksamhetsplan och budget för 1994.
11. Ev. Motioner.
12. a. Val av ordförande för 1995 (Helge Rask).
b. Val av två styrelseledamöter för två år (Folke Sundmark och Bert Johansson)
c. Val av två revisorer för ett år (K-E Nordström och Mats Lindberg).
d. Val av revisorssuppleant för ett år (Hans Lundgren).
e. Val av valberedning för ett år (Erik Wallström, Bert Johansson och Bo Nordlund).
13. Övriga frågor.

Efter mötet kommer 40-talets idrottshjältar med "Rättarn" Eriksson, Nils Ågren, Ingvar Bergkvist m fl.